Overweging: Christus, Koning van het universum
Thema: Hongerigen eten geven
Lezingen: Ezechiël 34,11-12.15-17
en Matteüs 25,31-46
Zondag 22 november 2026 Dora Kruijer

Vandaag vieren alle rooms katholieke kerken ter wereld het hoogfeest van Christus, Koning van het universum.
Het is geen feest dat uitbundig gevierd wordt.
Ik denk dat er niemand onder ons is, die de kerkelijke vlag heeft uitgehangen, mocht je die al in bezit hebben.
Eerlijk is eerlijk, ook al weet ik best - net als u - dat het niet om een koning met aardse macht gaat: het triomfalisme dat in deze naam weerklinkt, stootte me als kind al, tegen de borst.
Het is niet toevallig een exclusief katholiek feest. Paus Pius XI, heeft het hoogfeest in 1926 ingesteld.
Het riep vroeger als kind bij mij associaties op: Christus hoog op een wolk aan de hemel deed me wel erg denken aan de paus, met zijn rijk versierde tiara, als plaatsvervanger van Christus op aarde. En die gedachte kwam niet uit de lucht vallen. Ik heb nog net het staartje van het rijke roomse leven meegemaakt: '*God spreekt tot ons via paus, kardinalen, bisschoppen, dekens, pastoors, priesters. En het gelovige volk onder aan de hiërarchische ladder, luistert en dient te gehoorzamen. Het heil komt immers van boven. En als het je heil niet ontvangt in dit aardse leven, dan komt de beloning wel in de hemel'*.
Dat kon er bij mij niet in.

Maar de wereld en ook de kerk veranderden: gelovigen werden mondiger. We gingen spreken over de kerk als 'Gods volk onderweg'.
Paus Paulus VI werd in 1963 als laatste paus met een tiara gekroond.
Een jaar later tijdens het tweede Vaticaans concilie legde hij zijn tiara af ten bate van de armen.
Een symbolisch gebaar met een diepe betekenis.
Want God, onze Vader in de hemel, is op aarde gekomen. Gods universele liefde voor alle mensen, heeft in Jezus een menselijk gezicht gekregen.
Mensen herkenden in hem God, die als een herder zich onder zijn kudde begeeft, zijn vermiste schaap zoekt, het gewonde verbindt en de sterken blijft verzorgen.
Hij verkondigde het Koninkrijk Gods, werd tot in zijn binnenste geraakt door het leed van mensen en gaf hen nieuwe levensmoed. Hij was barmhartig: Hij vergaf de zondaar, zelfs tot op het kruis, genas zieken, bevrijdde mensen uit isolement, ontmaskerde schijnheiligheid. Zijn dood betekende niet het einde.

Hij is opgestaan in al die mensen die in hem geloven en in zijn spoor verder gaan.

Mensen, die barmhartig zijn voor hun medemens in nood. Die hongerigen eten geven, dorstigen drinken geven, vreemdelingen onderdak geven, naakten kleden, zieken bezoeken en gevangenen nabij zijn.
Die daden kregen de naam: 'werken van barmhartigheid'. Later is er bijgekomen: de doden begraven en werd het zevental compleet. De schilder, de meester van Alkmaar, heeft ze rond 1500 geschilderd. U ziet ze hier staan bij het altaar en straks als u naar de koffie gaat, ziet u ze in de gang.
Paus Franciscus heeft er een achtste werk aan toegevoegd: de zorg voor de noodlijdende schepping.

Die 'werken van barmhartigheid' hebben vanaf de vroege middeleeuwen tot heden een geweldige positieve invloed gehad.
Er kwam zorg voor armen, zieken, daklozen, wereldwijd. Ordes en congregaties werden gesticht om noden te lenigen. De Zusters van Barmhartigheid, die ons gastvrijheid bieden hier, hebben vele jaren de zorg op zich genomen voor psychiatrische patiënten totdat de overheid die zorg op zich nam. Zij hebben, oog gehad voor mensen die destijds nergens terecht konden en zij hebben hen naar beste weten onderdak en hulp geboden.
Zo woont God onder ons.

'Al wat je gedaan hebt voor één van de geringste van mijn broeders en zusters, heb je voor Mij gedaan'. Dan deel je in de vreugde van het koninkrijk der hemelen. Dit is de enige maatstaf van de Mensenzoon uit het evangelie. Of je nu belijdend christen bent of niet, rijk of arm bent, doet niets ter zake. Misschien kun je het ook anders zeggen: 'het gaat erom of je een goed mens bent voor je medemens die het minder goed getroffen heeft als jij'.

'Wat je gedaan hebt voor één van de geringsten…..
Wat betekent één mens in een wereld waar ontelbaren leven in de ellendigste omstandigheden? Is het niet een kleine druppel op een gloeiende plaat? Hoe kunnen wij daar in hemelsnaam aan werken?

Paus Leo heeft onlangs in een encycliek gewezen op een groot gevaar in onze tijd. Namelijk dat wij toegeven aan het gevoel dat wij als kleine mensen niets voorstellen en machteloos zijn. Ik denk dat hij daarmee een wezenlijk punt raakt.
Wij, ieder van ons, stellen wel degelijk iets voor!
Wij zijn schepsels van God die van ons houdt, die liefde gezaaid heeft in onze harten. Liefde die ons verbindt met onze medemens. Worden wij niet tot in ons

binnenste geroerd bij het zien van een kind dat honger lijdt? Dit vermogen om geraakt te worden mogen we niet verliezen.

Ik kijk nog eens naar de schilderijen van de meester van Alkmaar. In iedere schilderij schuilt, soms bijna onzichtbaar een mens die als het ware recht in de ogen van de toeschouwer kijkt.
Wie goed kijkt, herkent in die figuur Jezus. Hij staat tussen de hongerigen, de naakten, de zieken.
Hij kijkt mij aan, alsof hij vraagt: *"Ben jíj er voor mij als ik honger heb.. ?"*
'Al wat je gedaan hebt, al is het maar voor één van de geringste der mijnen, heb je voor mij gedaan' horen we uit Zijn mond.
We hoeven niet de hele wereld te veranderen.

Zou dat het begin zijn? Je laten raken door het leed van één mens?
Velen zijn ons hierin voorgegaan: Franciscus van Assisi, Albert Schweitzer, moeder Teresa, om er maar enkelen te noemen. Zij werden geraakt en in hun grote betrokkenheid wisten ze velen te inspireren om hun werk te realiseren. Begon geweldloos verzet tegen onderdrukking niet met mensen als Mozes, Gandhi of Mandela die zagen hoe mensen vernederd werden en uitgebuit?

'Ik had honger, en jij hebt mij te eten gegeven', is het eerste wat Jezus noemt. Hoe doe je dat?
Niet als een weldoener die alle aandacht op zichzelf richt en er goede sier mee maakt en die natuurlijk dankbaarheid verwacht. De vrouw op het schilderij van de meester van Alkmaar doet het anders. Als vanzelfsprekend en heel bescheiden met haar rug tegen de muur biedt ze haar met brood gevulde mand aan. Alsof ze weet: het is beter te geven dan te (moeten) ontvangen..

Hoe zou ik me voelen, als ik aan de andere kant sta en degene ben die afhankelijk is van hulp, van de goodwill van een ander? De ander verwacht dankbaarheid. En als ik echt honger heb, dan ben ik ook echt dankbaar. Maar als het langer duurt en de gever krijgt er langzamerhand genoeg van? Hoe vernederend kan het dán zijn om hulp te vragen?

Wij hebben in onze stad een Voedselbank en aardig wat instanties die hulp bieden. Maar bijna altijd is er een voorwaarde aan verbonden.
Je moet je bekend maken met je naam, je inkomen laten zien, je papieren moeten in orde zijn. Alles om misbruik te voorkomen. Er zijn velen die het beneden hun waardigheid vinden om hun hand op te houden. Ze willen niet onder categorie vallen van potentiële profiteurs. Ze verbergen liever hun armoede. Ze lijden liever honger dan te bedelen om geld om hun kinderen gezonde voeding te geven.
Goed helpen is niet eenvoudig!

Terug naar het feest van vandaag. Het feest van Christus, koning van het universum.
Kijkend naar de tijd van ontstaan in 1926, zie ik in dat mijn kijk op dit feest eenzijdig ingekleurd was. Ik keek door de bril van een vrouw waarvoor geen plek is in de hiërarchie van de kerk.
Zet ik die bril af, dan zie ik een paus met een profetische blik. In 1926 is de wereld nauwelijks bekomen van de verschrikkingen van de grote eerste wereldoorlog en de Spaanse griep. Totalitaire regimes komen op: communisme, fascisme. De mens begon te geloven dat hij heer en meester was over zijn eigen lot. De kiemen voor een volgende wereldoorlog werden gelegd.
Paus Pius XI schreef een encycliek waarin hij waarschuwde voor het radicale secularisme en voor de verwaarlozing van de christelijke naastenliefde in de samenleving. Alleen een op Christus gegrondveste vrede, gebaseerd op rechtvaardigheid en naastenliefde kan duurzaam zijn stelde hij.
Om ons blijvend hieraan te herinneren, besloot Pius XI een nieuw feest in te stellen: Het feest van Christus, Koning van het universum..

Gezien alles wat zich momenteel afspeelt in de wereld, daar hebben we allen weet van, heeft het feest aan actualiteit niets ingeboet. Laten we het in ere herstellen en Christus en alles waar hij voor stond centraal stellen.
Laten we er een feestelijke dag van maken.
Niet met de pracht en praal, met de wierook en klokgelui van weleer, maar door in alle eenvoud en vanzelfsprekendheid als Christen doen wat ons te doen staat.